

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ДО ПРОЄКТУ РІШЕННЯ ОБЛАСНОЇ РАДИ «ПРО ОБЛАСНИЙ БЮДЖЕТ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА 2021 РІК»

Інформація про соціально-економічний стан області в 2020 році та прогноз її розвитку на 2021 рік, які покладено в основу проєкту обласного бюджету

Макропоказники економічного і соціального розвитку Чернігівської області за 9 місяців 2020 року

За січень-вересень 2020 року (за даними статистичних органів) індекс промислової продукції в регіоні становив 91,5%.

Зросли обсяги виробництва на підприємствах з виробництва хімічних речовин і хімічної продукції (+12,5%), з виробництва гумових і пластмасових виробів (+6,2%).

Водночас скоротились обсяги виробництва на підприємствах машинобудування, текстильного виробництва, виготовлення одягу, виробів з деревини, виробництва паперу та поліграфічної діяльності, харчових продуктів, металургійного виробництва, готових металевих виробів, з постачання електроенергії, газу, пари, кондиційованого повітря та у добувній промисловості.

Обсяг реалізованої промислової продукції за січень-серпень 2020 року склав 21,3 млрд гривень.

Індекс валової продукції сільського господарства області становив 85,0% (у сільськогосподарських підприємствах – 80,6%, у господарствах населення – 95,3%).

У всіх категоріях господарств реалізовано на забій худоби та птиці у живій масі 34,5 тис. т (-8,2%), вироблено 361,7 тис. т (-11,9%) молока, вироблено 243,2 млн шт. (-2,2%) яєць.

За січень-червень 2020 року в економіку Чернігівщини вкладено 2,3 млрд грн *капітальних інвестицій*, що на 35,4% менше порівняно з відповідним періодом 2019 року.

Найбільше інвестицій освоєно в сільському, лісовому та рибному господарстві – 52,5% від загального обсягу, промисловості – 16,7%, у будівництві – 10,9%, державному управлінні й обороні, обов'язковому соціальному страхуванні – 8,5%.

Зовнішньоторговельний оборот товарами за січень-серпень 2020 року склав 723,3 млн дол. США. Експорт зменшився на 1,4% (до 489,1 млн дол. США), імпорт зменшився на 21,1% (до 234,2 млн дол. США). Позитивне сальдо зовнішньої торгівлі товарами склало 254,9 млн дол. США.

Оборот роздрібної торгівлі (з урахуванням обороту фізичних осіб) за січень-вересень 2020 року становив майже 16,0 млрд грн, що на 12,4% більше відповідного періоду 2019 року.

Упродовж січня-вересня 2020 року взято на облік 4 870 *суб'єктів підприємства*, з них 657 од. – юридичних осіб та 4 213 – фізичних осіб.

підприємців (відповідно на 63,4% та 33,1% більше, ніж кількість, які припинили діяльність).

За 9 місяців 2020 року забезпечено зростання надходжень до місцевих бюджетів від діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва порівняно з відповідним періодом 2019 року на 3,4% до 2,03 млрд грн, що складає майже половину (46,0%) від усіх податкових надходжень, які контролюються Головним управлінням Державної податкової служби в області.

За січень-серпень 2020 року **середньооблікова кількість штатних** працівників області складала 172,7 тис. осіб, що на 3,8% менше відповідного періоду 2019 року. Найбільша кількість штатних працівників: у сільському та лісовому господарстві (25,8 тис. осіб або 15,0% від загальної кількості штатних працівників), в промисловості (33,5 тис. осіб або 19,4%), в освіті (31,4 тис. осіб або 18,5%), в охороні здоров'я та наданні соціальної допомоги (24,3 тис. осіб або 14,5%), в державному управлінні й обороні, обов'язковому соціальному страхуванні (12,5 тис. осіб або 7,5%), в торгівлі (11,2 тис. осіб або 6,9%), на транспорті та в поштової діяльності (11,5 тис. осіб або 6,5%). Найменша кількість штатних працівників: у будівництві (3,4 тис. осіб або 2,0%), в сфері тимчасового розміщення й організації харчування (1,2 тис. осіб або 0,7%), в інформаційній та телекомунікаційній діяльності (1,3 тис. осіб або 0,8%), в галузі операцій з нерухомим майном (1,1 тис. осіб або 0,7%), у сфері професійної, наукової та технічної діяльності (2,1 тис. осіб або 1,2%).

Середньомісячна заробітна плата штатних працівників в області за січень-серпень поточного року становила 8 949 грн, що на 11,5% більше відповідного періоду 2019 року. **Фонд оплати праці** штатних працівників склав 12,4 млрд грн, що на 8,4% більше січня-серпня 2019 року, фонд оплати праці усіх працівників – 12,8 млрд грн, що більше на 9,0%.

Прогноз соціально-економічного розвитку Чернігівської області до кінця 2020 року

Прогноз здійснено з урахуванням фактичних даних за 9 місяців цього року, аналізу динаміки і тенденцій розвитку сфер економіки.

За підсумками поточного року очікується:

- **приріст** обсягу експорту товарів на 1,2%;
- **зростання** індексу фізичного обсягу обороту роздрібною торгівлі на 5,5%;
- **зростання** середньої заробітної плати на 11,5% (до 9 150,0 грн), фонду оплати праці штатних працівників – на 11,0% (до 19,3 млрд грн), фонду оплати праці усіх працівників – на 10,3% (до 19,7 млрд грн).

Разом з тим, **зниження показників** очікується:

- у промисловості (індекс промислового виробництва – 93,4%);
- у сільському господарстві (індекс – 97,0%);
- середньооблікової кількості штатних працівників з урахуванням ситуації на ринку праці та демографічної ситуації на 0,5%;
- імпорт товарів зменшиться на 19,0%.

Прогноз соціально-економічного розвитку області на 2021 рік

При прогнозуванні макропоказників економічного і соціального розвитку області враховані:

- основні прогнозні макропоказники економічного і соціального розвитку України на 2021-2023 роки, схвалені постановою Кабінету Міністрів України від 29.07.2020 № 671 «Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2021-2023 роки»;

- статистичні дані, тенденції розвитку регіону, наміри суб'єктів господарювання.

У 2021 році (за даними Департаменту розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації) **передбачається зростання** за такими показниками:

- індекс промислового виробництва – 100,3%;
- обсяг валової продукції сільського господарства – 102,5%;
- обсяг експорту – 102,6%, імпорту – 106,6%;
- індекс фізичного обсягу обороту роздрібною торгівлі – 102,5%;
- заробітна плата збільшиться на 13,5% (до 10 385,0 грн), фонд оплати праці штатних працівників – на 13,1%, фонд оплати праці усіх працівників – на 13,1%.

При цьому **середньооблікова кількість штатних працівників** з урахуванням ситуації на ринку праці та демографічної ситуації **зменшиться на 0,4%**.

Прогноз видобутку основних корисних копалин

За інформацією підприємств, які займаються видобутком корисних копалин, у 2020 році *обсяг видобутку* нафти очікується в розмірі 255,8 тис. тонн, що на 2,9% менше 2019 року, обсяг видобутку газу скоротиться на 17,5% (до 41,2 млн м куб), що пов'язано з виснаженням продуктивних горизонтів цих корисних копалин. Обсяг видобутку торфу становитиме 73,0 тис. тонн, що на 8,8% більше, скляних пісків – 288,2 тис. тонн (+2,5%), пісків будівельних – 4,0 тис. тонн (+48,4%), мінеральної води – 14,0 тис. м куб (+19,4%). Обсяг видобутку цегельно-черепичної сировини зменшиться на 5,6% (до 126,2 тис. тонн). Обсяг видобутку крейди очікується в розмірі 10,0 тис. тонн (у 2019 році тимчасово не видобувалась).

У 2021 році *видобуток* нафти прогнозується в обсязі 235,0 тис. тонн, що на 8,1% менше від 2020 року, обсяг видобутку газу скоротиться на 7,9% (до 38,0 млн м куб), що пов'язано з виснаженням продуктивних горизонтів цих корисних копалин. Обсяг видобутку пісків будівельних становитиме 5,0 тис. тонн, що більше на 25,0%. Обсяг видобутку мінеральної води скоротиться на 3,8% (до 13,5 тис. м куб). Видобуток торфу, скляних пісків, крейди та цегельно-черепичної сировини прогнозується на рівні 2020 року.

Користування водними об'єктами на умовах оренди

У 2020 році в оренду надано 7 водних об'єктів, очікувані надходження орендної плати складуть 167,1 тис. гривень. У 2021 році планується надати в

оренду 14 водних об'єктів, надходження орендної плати становитимуть 256,0 тис. гривень.

Збільшення надходження орендної плати за водний простір у наступному році передбачається за рахунок надання в користування на умовах оренди із земель державної власності земельних ділянок водного фонду на конкурентних засадах (земельних торгах).

Загальні особливості формування показників обласного бюджету на 2021 рік

1) Згідно із статтею 77 Бюджетного кодексу України місцеві бюджети затверджуються рішенням відповідної ради до 25 грудня року, що передує плановому. Тому згідно з діючим законодавством **обласний бюджет Чернігівської області на наступний рік має бути прийнятий у 2020 році**. При цьому враховуються міжбюджетні трансферти з державного бюджету, встановлені Законом України «Про Державний бюджет України на 2021 рік», після другого читання у Верховній раді, яке поки що не відбулося.

2) Проєкт рішення обласної ради «Про обласний бюджет Чернігівської області на 2021 рік» розроблений за типовою формою, затвердженою наказом Міністерства фінансів України від 03.08.2018 № 668 (із змінами та доповненнями). Можливі зміни до цього наказу після розгляду законопроєкту «Про Державний бюджет України на 2021 рік» Верховною Радою України у другому читанні.

3) Дохідна частина обласного бюджету на 2021 рік розроблена на основі норм чинного Податкового і Бюджетного кодексів України та інших законодавчих актів.

При прогнозуванні (на підставі інформації та розрахунків органів, що контролюють справляння надходжень бюджету) дохідної частини обласного бюджету на 2021 рік було враховано очікувані макропоказники економічного і соціального розвитку регіону в 2020 році та прогнозні дані на 2021 рік, динаміку надходжень податків, зборів і обов'язкових платежів у 2018-2019 роках та за 10 місяців поточного року. Прогнозний обсяг надходжень загального фонду (без урахування міжбюджетних трансфертів), який покладений в основу проєкту бюджету на 2021 рік, обрхований у сумі 1 044,4 млн грн, що становить 113,8% до очікуваних надходжень 2020 року.

4) Згідно із статтею 8 проєкту Закону України „Про Державний бюджет України на 2021 рік”, схваленим на засіданні Кабінету Міністрів України 14 вересня 2020 року та поданим на розгляд Верховної Ради України, у 2021 році підвищення мінімальної заробітної плати та посадових окладів працівників за єдиною тарифною сіткою планується здійснювати у два етапи (з 1 січня та 1 липня 2021 року), **що призведе до зростання річного фонду заробітної плати в середньому на 29,8% (без урахування підвищення з 1 липня 2021 року зростання складе 24,6%)**.

Проте на даний час остаточно не визначені джерела покриття видатків обласного бюджету в 2021 році у зв'язку із підвищенням мінімальної заробітної плати з 1 липня, зокрема в частині міжбюджетних трансфертів. Крім того Закон України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» ще не розглянутий

навіть у другому читанні і **соціальні показники поки що не мають юридичної сили тощо.**

На даний час в проєкті обласного бюджету на 2021 рік у головних розпорядників коштів в співставних умовах **незабезпеченість видатків на заробітну плату складає в середньому близько 2 місячних фондів оплати праці.** По установах освіти, підпорядкованих Управлінню освіти і науки облдержадміністрації – майже 4 місячних фонди, що обумовлено тим, що **згідно з проєктом Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України» 50% додаткової дотації з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я (124 852,95 тис. грн) буде розподілятися за підсумками виконання бюджету у I півріччі 2021 року і направлятися на цю галузь тощо, що дозволить збільшити видатки у порівнянні з 2020 роком на 82 413,6 тис. грн або на 14,1% по Управлінню освіти і науки облдержадміністрації.**

Незабезпеченість асигнуваннями медичних закладів, які не укладали договори про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій із Національною службою здоров'я України, обумовлена тим, що **обсяг субвенції з державного бюджету на здійснення підтримки окремих закладів та заходів у системі охорони здоров'я у співставних умовах менше відповідної субвенції 2020 року на 35%.**

Протягом року спільно з головними розпорядниками коштів та фіскальними органами вживатимуться всі можливі заходи для забезпечення бюджетними асигнуваннями видатків установ шляхом внесення змін до обласного бюджету. Крім того, є підстави вважати, що буде здійснено перегляд як соціальних показників, так і міжбюджетних трансфертів Державного бюджету України в умовах посилення карантину та можливого локдауну тощо.

5) Трансферти з держбюджету враховані у обсягах, визначених у проєкті Закону України «Про Державний бюджет України на 2021 рік», прийнятого 05.11.2020 Верховною Радою України у першому читанні.

6) Обласний бюджет на 2021 рік (як і на 2018-2020 роки) складений та виконуватиметься за програмно-цільовим методом бюджетування.

7) Водночас пунктом 2 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України від 13.04.2020 № 553-IX «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» тимчасово (до 01.01.2021) відмінено норми частини першої статті 75 та статті 751 Бюджетного кодексу щодо місцевих прогнозів.

Враховуючи зазначене, а також те, що в 2020 році Бюджетна декларація на 2021-2023 роки, з урахуванням якої мають формуватися прогнози місцевих бюджетів, Мінфіном не складалася, у поточному році **прогнози місцевих бюджетів, зокрема і обласного бюджету, на 2021-2023 роки також не складаються** місцевими фінансовими органами, не схвалюються місцевими державними адміністраціями/виконавчими органами відповідних рад та не подаються до місцевих рад разом з проєктами місцевих бюджетів тощо.

Оцінка доходів обласного бюджету

Загальний розмір доходів обласного бюджету, з урахуванням міжбюджетних трансфертів, визначений на 2021 рік у сумі **2 520 364,4 тис. грн**, у тому числі загального фонду – 1 660 957,6 тис. грн, спеціального фонду – 859 406,8 тис. гривень.

Доходи загального фонду бюджету (без міжбюджетних трансфертів) прогноуються в сумі **1 044 384,5 тис. грн**, що на 2,7% (+27,8 млн грн) більше порівняно з бюджетними призначеннями 2020 року та на 13,8% (+126,9 млн грн) більше порівняно з очікуваним виконанням обласного бюджету в поточному році. Прогнозні надходження 2021 року обраховані фіскальними органами з урахуванням можливого продовження карантинних заходів у наступному році.

Основним бюджетоутворюючим джерелом надходжень загального фонду обласного бюджету є податок та збір на доходи фізичних осіб, питома вага якого складає 90,9% від прогнозованої суми доходів загального фонду 2021 року.

Обсяг надходжень **податку та збору на доходи фізичних осіб** розрахований із урахуванням прогнозованого обсягу фонду оплати праці, наданого Департаментом розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, а також продовженням оподаткування доходів фізичних осіб за ставкою 18,0% та збереженням на 2021 рік діючого порядку визначення стандартної податкової соціальної пільги у розмірі 50 відсотків прожиткового мінімуму.

З урахуванням інформації Головного управління Державної податкової служби в області, відповідно до положень ст. 66 Бюджетного кодексу України, до обласного бюджету надійде 949 818,5 тис. грн **податку та збору на доходи фізичних осіб**. Приріст надходжень 2021 року становить 17,0% до очікуваних надходжень 2020 року.

Надходження **податку на прибуток підприємств приватного сектору економіки** у 2021 році прогноуються в сумі 36 600,0 тис. грн, що менше очікуваних надходжень 2020 року на 17,7%.

При визначенні прогнозних надходжень враховувалась інформація Головного управління Державної податкової служби в області щодо прогнозних надходжень податку на прибуток по підприємствах приватної власності на плановий бюджетний період.

Надходження **податку на прибуток підприємств обласної комунальної власності** в 2021 році плануються в сумі 1 000,0 тис. гривень. Планування податку здійснювалося виходячи з динаміки надходжень за попередні роки та з урахуванням прогнозних розрахунків, наданих Управлінням комунального майна обласної ради. Зменшення надходжень у порівнянні з очікуваними надходженнями поточного року пояснюється частковою зупинкою підприємств, які відносяться до сфери управління обласної ради, спричиненої карантинними заходами та зменшенням їх прибутковості.

Прогнозний обсяг **рентної плати за спеціальне використання води** на 2021 рік визначено в сумі 12 000,0 тис. грн, що менше очікуваних надходжень поточного року на 8,9%. Розрахунок прогнозованого показника здійснено з

урахуванням інформації Головного управління Державної податкової служби в області щодо прогнозних надходжень рентної плати, динаміки надходжень за попередні роки, а також надходжень поточного року.

Прогнозні надходження **рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення** (крім рентної плати за користування надрами для видобування нафти, природного газу та газового конденсату) визначено в сумі 6 650,0 тис. грн, що на 0,1% більше очікуваних надходжень 2020 року. Розрахунок здійснено відповідно до динаміки надходжень за попередні роки та надходжень поточного року, з урахуванням інформації Головного управління Державної податкової служби в області.

Сума прогнозних **надходжень рентної плати за користування надрами для видобування нафти, природного газу та газового конденсату** на 2021 рік визначена в обсязі 10 040,0 тис. грн, що на 14,2% менше очікуваних надходжень 2020 року. Це пов'язано із скороченням обсягів видобутку нафти і газу в зв'язку з виснаженням продуктивних горизонтів цих корисних копалин. Прогнозний обсяг рентної плати за користування надрами визначений з урахуванням інформації Головного управління Державної податкової служби в області щодо прогнозних надходжень.

Надходження **плати за спеціальне використання рибних та інших водних ресурсів** передбачені в сумі 1,0 тис. грн, що менше на 25,5 тис. грн очікуваних надходжень 2020 року. При визначенні прогнозного показника врахована інформація Головного управління Державної податкової служби в області.

Загальна сума **плати за надання адміністративних послуг** складає 18 982,0 тис. грн, що на 0,8% менше очікуваних надходжень 2020 року, в тому числі плата за ліцензії на певні види господарської діяльності та сертифікати, що видаються виконавчими органами місцевих рад і місцевими органами виконавчої влади, обрахована в сумі 5,8 тис. грн; плата за ліцензії на виробництво спирту етилового, коньячного і плодового та зернового дистиляту, дистиляту виноградного спиртового, біоетанолу, алкогольних напоїв та тютюнових виробів – 3,9 тис. грн; плата за ліцензії на право оптової торгівлі алкогольними напоями та тютюновими виробами – 2 000,0 тис. грн; плати за ліцензії на право роздрібною торгівлі алкогольними напоями та тютюновими виробами – 15 000,0 тис. грн; плата за ліцензії та сертифікати, що сплачується ліцензіатами за місцем здійснення діяльності – 700,0 тис. грн; плати за ліцензії на виробництво пального, на право оптової та роздрібною торгівлі паливом, на право зберігання пального – 1 272,3 тис. гривень.

При прогнозуванні плати за ліцензії була врахована інформація Головного управління Державної податкової служби в області, Управління освіти і науки облдержадміністрації, Департаменту енергоефективності, транспорту, зв'язку та житлово-комунального господарства Чернігівської обласної державної адміністрації. Також враховано дані щодо кількості ліцензій, які планується видавати суб'єктам господарювання у 2021 році на окремі види господарської діяльності.

Надходження до обласного бюджету **орендної плати за водні об'єкти (їх частини), що надаються в користування на умовах оренди обласною**

державною адміністрацією, у 2021 році складуть 256,0 тис. грн, що більше 2020 року на 53,2%. Прогнозний обсяг розраховано на підставі інформації, наданої Департаментом розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації у відповідності до кількості укладених договорів оренди водних об'єктів.

Плати за розміщення тимчасово вільних коштів обласного бюджету в банківських установах планується отримати в сумі 3 500,0 тис. грн, що на рівні очікуваного виконання цього року, в основному за рахунок розміщення коштів спецфонду, зокрема бюджету розвитку (від приватизації) та екологічного податку.

Надходження **частини чистого прибутку (доходу) комунальних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до обласного бюджету**, визначені у 2021 році в сумі 370,0 тис. грн, що на 147,0 тис. грн більше запланованих надходжень 2020 року. Рішенням обласної ради від 17.05.2017 № 36-9/VII для обласних комунальних підприємств затверджений норматив відрахування до обласного бюджету частини чистого прибутку в розмірі 15%.

Плата за оренду майна комунальної власності визначена на рівні 3 900,0 тис. грн та менша від плану 2020 року на 500,0 тис. гривень. Її обсяг розрахований відповідно до договорів оренди, укладених на 2021 рік, нормативу розподілу та прогнозних надходжень, наданих Управлінням комунального майна обласної ради.

Обсяг міжбюджетних трансфертів, що надійдуть до загального фонду обласного бюджету в 2021 році та повинні бути обов'язково враховані згідно із статтею 97 Бюджетного кодексу України, складає 616 573,1 тис. грн, що на 437 846,1 тис. грн або на 41,5% менше від уточненого плану загального фонду на 2020 рік (з урахуванням додаткових сум субвенцій, виділених упродовж цього року) та на 14 025,4 тис. грн або на 2,3% більше від планових призначень поточного року у співстаних умовах (за трансфертами, що враховані для обласного бюджету Чернігівської області у проекті держбюджету на 2021 рік та відповідно затверджені в 2020 році).

Зокрема сума базової дотації обласному бюджету з державного бюджету на 2021 рік складає 63 955,3 тис. грн (більше 2020 року на 4 415,4 тис. грн або на 7,4%), додаткової дотації на фінансування видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я – 249 705,9 тис. грн (менше на 4 162,7 тис. грн або на 1,6%), освітньої субвенції – 181 743,9 тис. грн (більше на 26 689,9 тис. грн або на 17,2%), субвенції на здійснення підтримки окремих закладів та заходів у системі охорони здоров'я – 79 960,0 тис. грн (менше на 9 391,0 тис. грн або на 10,5%), субвенції на проектні, будівельно-ремонтні роботи, придбання житла та приміщень для розвитку сімейних та інших форм виховання, наближених до сімейних, та забезпечення житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа – 31 009,3 тис. грн (менше на 3 192,5 тис. грн або на 9,3%), субвенції на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами – 10 198,7 (менше на 333,7 тис. грн або на 3,2%).

Обсяг спеціального фонду обласного бюджету на 2021 рік прогнозується в сумі 859 406,8 тис. грн (менше уточненого плану на 2020 рік на 106 235,9 тис. грн або на 11,0%), із яких:

- **екологічний податок** – 11 162,5 тис. грн (доходи екологічного податку напряму залежать від функціонування промислових підприємств області, що здійснюють відрахування до бюджету цього платежу і які здійснюють заходи по зменшенню викидів, забруднення тощо);

- **грошові стягнення за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища** – 351,0 тис. грн (розрахунок надано Департаментом екології та природних ресурсів облдержадміністрації);

- **кошти від відшкодування втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва** – 105,0 тис. грн (розраховані згідно з прогнозними обсягами надходження коштів від зміни цільового призначення земельних ділянок, які підлягають вилученню, наданими Головним управлінням Держгеокадастру у Чернігівській області);

- **дивіденди (дохід), нараховані на акції господарських товариств, у статутних капіталах яких є майно, комунальна власність** – 150,0 тис. грн (орієнтовна сума надходжень до обласного бюджету від ПАТ «Редакційно-видавничий комплекс «Десна») за даними Управління комунального майна обласної ради;

- **кошти від відчуження майна, що перебуває у комунальній власності** – 8 500,0 тис. грн (очікуються від продажу майнового комплексу та земельних ділянок, що розташовані за адресою: м. Чернігів, вул. Дніпровська, 6-А; нежитлових приміщень площею 118 кв. м у будівлі, що розташована за адресою: м. Чернігів, проспект Миру, 51; нежитлових приміщень третього поверху площею 466,9 кв. м. у будівлі, що розташована за адресою: м. Чернігів, проспект Миру, 19; господарської будівлі площею 112 кв. м. та земельної ділянки, що розташовані за адресою: м. Чернігів, вул. Коцюбинського, 70; нежитлових приміщень площею 837 кв. м, в будівлі, що розташована за адресою: м. Чернігів, вул. Шевченка, 160-А; земельної ділянки, що розташована за адресою: Чернігівська область, Борзнянський район, м. Борзна, вул. Пушкіна, 52; будівлі гаражних боксів, що розташована за адресою: м. Чернігів, вул. Толстого, 15; нежитлової будівлі складу (з допоміжними спорудами) разом із земельною ділянкою, що розташовані за адресою: Чернігівська область Прилуцький район, смт. Мала Дівиця, вул. Чернігівська, 27-Б). При цьому перелік об'єктів наданий Управлінням комунального майна обласної ради.

- **власні надходження бюджетних установ** обласного підпорядкування – 70 103,0 тис. грн;

- **субвенція із спеціального фонду державного бюджету** на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах – 769 035,3 тис. грн (на 29 892,4 тис. грн або на 3,7% менше ніж у 2020 році), яка розподілятиметься обласною державною адміністрацією у відповідності до статті 103¹ Бюджетного кодексу України.

Пояснення до основних положень проєкту рішення про обласний бюджет

Загальний обсяг видатків обласного бюджету (без урахування надання та повернення кредитів) визначений у сумі 2 517 364,4 тис. грн, у тому числі видатків загального фонду – 1 653 760,4 тис. грн, видатків спеціального фонду бюджету – 863 604,0 тис. гривень. Питома вага захищених статей бюджету складає загалом 91,6%, в тому числі видатків на заробітну плату та оплату енергоносіїв – 82,2%.

Видатки бюджету розвитку обласного бюджету на 2021 рік передбачаються в сумі 12 847,2 тис. грн (*за рахунок доходів до бюджету розвитку, що надійдуть у 2021 році – 8 650,0 тис. грн, за рахунок коштів, що передаються із загального фонду бюджету до бюджету розвитку (спеціального фонду) – 4 197,2 тис. грн*), що становить 0,5% до усієї суми видатків загального та спеціального фондів проєкту обласного бюджету на наступний рік.

Державне управління

На галузь планується спрямувати із загального фонду бюджету 29 344,8 тис. грн та 915,0 тис. грн – із спеціального фонду бюджету.

Обласній раді на утримання органів місцевого самоврядування передбачаються видатки загального фонду в сумі 27 200,8 тис. грн (на рівні 2020 року). Обсяг спеціального фонду бюджету на 2021 рік складає 915,0 тис. грн, із них видатки споживання – 315,0 тис. грн, видатки розвитку – 600,0 тис. грн (на придбання обладнання для сесійної зали, комп'ютерної та оргтехніки, ліцензійної програми електронного документообігу за рахунок надходжень від приватизації комунального майна).

На виконання Програми відзначення державних та професійних свят, ювілейних дат, заохочення за заслуги перед Чернігівською областю, здійснення представницьких та інших заходів на 2018-2022 роки передбачені видатки в сумі 964,0 тис. грн (на рівні 2020 року).

Обласній державній адміністрації для фінансування Програми відзначення державних та професійних свят, ювілейних дат, заохочення за заслуги перед Чернігівською областю, здійснення представницьких та інших заходів на 2018-2022 роки передбачені видатки в сумі 340,0 тис. грн (на рівні 2020 року).

Департаменту інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації на виконання Програми відзначення державних та професійних свят, ювілейних дат, заохочення за заслуги перед Чернігівською областю, здійснення представницьких та інших заходів на 2018-2022 роки передбачені видатки в сумі 840,0 тис. грн (на рівні 2020 року).

Освіта

Пріоритетним завданням галузі в 2021 році, в умовах реформування системи освіти, є збереження майна установ в належному стані, забезпечення кращих можливостей для дітей шляхом доступності та підвищення конкурентоспроможності освіти. Створюватимуться умови для задоволення освітніх потреб учнів з особливостями психофізичного розвитку, їх соціальної інтеграції в умовах закладу загальної середньої освіти. Здійснюватимуться

заходи з оптимізації та реорганізації інтернатних закладів, розвитку сімейних форм виховання та удосконалення системи соціальних послуг для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Вдосконалюватимуться підходи до формування замовлення на підготовку фахівців на основі прогнозу потреб економіки регіону, робота з обдарованою і талановитою молоддю, що сприятиме всебічному розвитку індивідуальності дитини, її задатків і здібностей. Також під особливою увагою буде створення умов для захисту учасників освітнього процесу в закладах освіти у зв'язку з поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2.

На галузь заплановано спрямувати 712 890,8 тис. гривень. Видатки загального фонду обласного бюджету на освіту становлять 682 995,2 тис. грн, що на 29 080,2 тис. грн або на 4,1% менше очікуваних видатків 2020 року, у тому числі за рахунок освітньої субвенції – 156 375,4 тис. грн (більше порівняно з 2020 роком на 17 457,8 тис. грн або на 12,6%), додаткової дотації з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я – 124 852,95 тис. грн та власних доходів обласного бюджету – 401 766,9 тис. гривень. Зменшення обумовлено тим, згідно з проектом Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України» додаткова дотація з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я в сумі 124 852,95 тис. грн буде розподілятися за підсумками виконання бюджету у I півріччі 2021 року, що матиме наслідком збільшення загальних видатків у порівнянні з 2020 роком на 95 772,8 тис. грн або на 13,4%.

Питома вага захищених статей видатків складає майже 91,0%, в тому числі з оплати праці та енергоносіїв – 81,0%.

На утримання установ освіти, підпорядкованих *Управлінню освіти і науки облдержадміністрації*, із загального фонду бюджету передбачається 542 428,2 тис. грн, що на 42 439,4 тис. грн або на 7,3% менше очікуваних видатків 2020 року. Після 01.07.2021 року додатково буде розподілено 124 852,95 тис. грн додаткової дотації з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я, що як раз і призведе до збільшення видатків закладів підпорядкованих *Управлінню освіти і науки облдержадміністрації*, у порівнянні з 2020 роком на 82 413,6 тис. грн або на 14,1%.

На оплату праці спрямовується 281 732,6 тис. грн, що менше очікуваних видатків 2020 року на 7 716,9 тис. грн або на 2,3%. На оплату комунальних послуг та енергоносіїв планується 37 854,5 тис. грн, що менше на 15 446,1 тис. грн або на 28,9%.

Видатки загальноосвітніх навчальних інтернатних закладів передбачені в сумі 271 790,9 тис. грн, (менше очікуваних видатків 2020 року на 31 788,4 тис. грн або на 10,5%). Із загальної суми видатків на оплату праці передбачається 151 723,0 тис. грн (зменшення на 8,9%). На оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 20 907,1 тис. грн (менше очікуваних видатків 2020 року на 29,7%).

Видатки професійно-технічних навчальних закладів передбачені в сумі 106 122,5 тис. грн (менше очікуваних видатків 2020 року на 20 389,0 тис. грн або на 16,1%). Із загальної суми видатків на оплату праці передбачається 62 166,2 тис. грн, (зменшення 11,7%). На оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 12 393,4 тис. грн (менше очікуваних видатків 2020 року на 35,1%).

На підготовку кадрів закладами фахової передвищої освіти, утримання позашкільних закладів, закладів післядипломної освіти, інших закладів та заходів освіти передбачається спрямувати 164 514,8 тис. грн (більше очікуваних видатків 2020 року на 6,3%).

На утримання позаміського дитячого закладу оздоровлення та відпочинку «Дивосвіт», підпорядкованого *Департаменту сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації*, із загального фонду бюджету передбачено 1 521,9 тис. грн видатки збільшені на 18,9%, із яких на оплату праці передбачається 760,4 тис. грн, на оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 81,4 тис. гривень.

На утримання установ освіти, підпорядкованих *Управлінню охорони здоров'я облдержадміністрації*, із загального фонду бюджету передбачено 50 068,1 тис. грн (зростання 10,4%), із яких видатки на підготовку кадрів закладами фахової передвищої освіти складають 48 283,7 тис. грн, на заходи з післядипломної освіти (курси для підвищення кваліфікації медичних працівників області) – 1 784,4 тис. грн, в тому числі на оплату праці передбачається 1 370,0 тис. грн, на оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 25,0 тис. гривень.

Департаменту культури і туризму, національностей та релігій облдержадміністрації на утримання закладів освіти та заходи з післядипломної освіти планується 88 977,0 тис. грн (зростання 10,4%), із яких видатки на підготовку кадрів закладами фахової передвищої освіти – 88 182,0 тис. грн, на заходи з підвищення кваліфікації працівників культури – 795,0 тис. гривень.

У цілому на установи освіти обласного підпорядкування за спеціальним фондом бюджету (власні надходження бюджетних установ) заплановані видатки у сумі 29 895,6 тис. грн, у тому числі: 28 889,3 тис. грн – видатки споживання, 1 006,3 тис. грн – видатки розвитку.

Охорона здоров'я

Пріоритетами розвитку галузі будуть: забезпечення рівного і справедливого доступу населення до медичних послуг належної якості, наближення медичних послуг до споживачів, запобігання та зниження рівня захворюваності, вирішення проблем з надання населенню своєчасних та ефективних медичних послуг з діагностики та лікування коронавірусної інфекції COVID-19, збереження здоров'я медичних працівників, задіяних в наданні медичної допомоги хворим на COVID-19, підтримки комунальних закладів охорони, які не уклали договори з Національної службою здоров'я України, а також створення сприятливих для здоров'я умов життєдіяльності людини.

Передбачається забезпечити виконання державних і обласних програм, спрямованих на поліпшення показників здоров'я нації, стабілізацію ситуації із

серцево-судинними захворюваннями, підтримку комунальних установ охорони здоров'я.

У 2021 році вісім комунальних некомерційних підприємств (обласна лікарня, обласна дитяча лікарня, обласна психоневрологічна лікарня, медичний центр сучасної онкології, обласний кардіологічний диспансер, обласний медичний центр соціально значущих та небезпечних хвороб, обласна стоматологічна поліклініка, центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф) фінансуватимуться Національною службою здоров'я України за укладеними договорами в рамках програми державних медичних гарантій медичного обслуговування населення з державного бюджету. Ці кошти через обласний бюджет не проходять.

На фінансування обласних закладів охорони здоров'я, які не уклали договори про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій із Національною службою здоров'я України (будинок дитини «Надія», обласний центр крові, обласний центр медико-соціальної експертизи, бюро судово-медичної експертизи, обласна база спеціального медичного постачання, обласне патологоанатомічне бюро, центр громадського здоров'я, обласна психоневрологічна лікарня на надання медичних послуг, на які не розповсюджуються пакети медичних гарантій Національної служби здоров'я України) та на лікування хворих на цукровий діабет інсуліном та нецукровий діабет десмопресином області передбачена субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення підтримки окремих закладів та заходів у системі охорони здоров'я у загальній сумі – 79 960,0 тис. гривень. При цьому обсяг субвенції для закладів, які не уклали договори про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій із Національною службою здоров'я України, у співставних умовах менше відповідної субвенції 2020 року на 35% (враховуючи I квартал 2020 року).

Всього на галузь із загального фонду обласного бюджету передбачається спрямувати 142 139,7 тис. грн (питома вага захищених статей видатків – майже 95,0%, з оплати праці та енергоносіїв – 76,4%). Із загальної суми субвенція на здійснення підтримки окремих закладів та заходів у системі охорони здоров'я складає 55 972,0 тис. грн, власні доходи відповідно до обласної Програми розвитку, підтримки комунальних закладів охорони здоров'я Чернігівської обласної ради та надання населенню медичних послуг понад обсяг, передбачений програмами державних гарантій медичного обслуговування населення на 2020-2021 роки – 86 167,7 тис. грн, а саме:

- 17 856,9 тис. грн – на підтримку комунальних некомерційних підприємств, які уклали договори з Національною службою здоров'я України, на оплату праці лікарів-інтернів другого та третього років навчання – 6 055,9 тис. грн, виплату пільгових пенсій – 11 301,0 тис. грн, у видатках обласної лікарні та обласної дитячої лікарні передбачаються кошти в сумі 500,0 тис. грн для забезпечення слуховими апаратами дорослих і дітей з вадами слуху, що на рівні призначень 2020 року.

- 53 225,0 тис. грн – на підтримку комунальних некомерційних підприємств, які не уклали договори з Національною службою здоров'я України, зокрема на фінансування будинку дитини «Надія» – 13 390,0 тис. грн, обласного

центру крові – 6 300,0 тис. грн, обласного центру медико-соціальної експертизи – 6 005,0 тис. грн, обласної бази спеціального медичного постачання, обласного патологоанатомічного бюро та центру громадського здоров'я – 22 532,0 тис. грн, обласної психоневрологічної лікарні на надання медичних послуг, на які не розповсюджуються пакети медичних гарантій Національної служби здоров'я України, – 4 998,0 тис. гривень, на жаль цього недостатньо для забезпечення повної потреби цих установ на рік;

- 7 985,8 тис. грн – на підтримку дитячих санаторіїв «Пролісок» та «Зелений гай», що дозволить забезпечити збереження майна санаторію «Зелений гай» на період карантину та виплату працівникам по санаторію «Пролісок» 2/3 заробітної плати в умовах вимушеного простою;

- 7 100,0 тис. грн – на виконання програм у галузі «Охорони здоров'я», із яких на централізовану закупівлю коронаборів, стент-систем та тромболітичних препаратів – 3 100,0 тис. грн; на відшкодування понесених обласною стоматологічною поліклінікою витрат з пільгового зубопротезування окремих категорій населення згідно з діючим законодавством – 1 000,0 тис. грн, що на 620,0 тис. грн більше аналогічних витрат 2020 року; обласній дитячій лікарні на придбання лікувального харчування для дітей, хворих на фенілкетонурію – 3 000,0 тис. грн, що більше уточнених призначень 2020 року на 1400,0 тис. грн або на 87,5%.

Із загальної суми субвенції на здійснення підтримки окремих закладів та заходів у системі охорони здоров'я видатки на лікування хворих на цукровий діабет інсуліном та нецукровий діабет десмопресином у I півріччі 2021 року складають 23 988,0 тис. грн, які за пропозицією Управління охорони здоров'я облдержадміністрації у повному обсязі розподілені між місцевими бюджетами пропорційно до кількості хворих, які зареєстровані на відповідних територіях.

Соціальний захист та соціальне забезпечення

Головними пріоритетами галузі залишаються: реалізація державної соціальної політики, спрямованої на підвищення розмірів соціальних стандартів і гарантій, забезпечення соціальної підтримки осіб і сімей, які її потребуватимуть, покращення умов утримання підопічних в інтернатах та інших установах соціального захисту.

На утримання установ соціального забезпечення, *підпорядкованих Департаменту соціального захисту населення облдержадміністрації*, та фінансування програм соціального захисту населення планується спрямувати 339 212,1 тис. грн, із яких видатки загального фонду бюджету – 294 606,1 тис. грн (більше очікуваних показників поточного року на 39 263,4 тис. грн або на 15,4%). Питома вага захищених статей видатків складає майже 95,0%, в тому числі з оплати праці та енергоносіїв – 83,1%.

На утримання будинків-інтернатів (пансіонатів) для літніх людей, осіб з інвалідністю та будинку-інтернату для дітей з вадами фізичного та розумового розвитку передбачається спрямувати 216 807,6 тис. грн, зростання складе 27 904,8 тис. грн або 14,8%. На оплату праці планується спрямувати 132 989,1 тис. грн, що більше 2020 року на 26 897,1 тис. грн або на 25,4%, у зв'язку з підвищенням мінімальної заробітної плати. На медикаменти та

продукти харчування – 21 792,0 тис. грн. (більше на 604,5 тис. грн), на оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 20 096,5 тис. гривень.

На утримання обласного центру комплексної реабілітації дітей з інвалідністю «Відродження» передбачені видатки в сумі 41 913,6 тис. грн, що більше видатків 2020 року на 6 424,5 тис. грн (на 18,1%). На оплату праці заплановано 29 413,4 тис. грн, що більше ніж у 2020 році на 5 948,9 тис. грн або на 25,4%, у зв'язку з підвищенням мінімальної заробітної плати. На проведення розрахунків з оплати комунальних послуг та енергоносіїв планується 1 522,9 тис. гривень.

На утримання обласного центру соціальних служб та обласного соціального гуртожитку для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, за загальним фондом заплановано 4 254,5 тис. грн, що на 679,7 тис. грн або на 19,0% більше 2020 року, із них видатки на оплату праці – 3 099,1 тис. грн (+629,1 тис. грн або 25,5%), на оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 245,3 тис. гривень.

Видатки на функціонування обласного центру по нарахуванню та здійсненню соціальних виплат передбачені в сумі 13 919,6 тис. грн, більше видатків 2020 року на 2 284,2 тис. грн (+19,6%). З них на оплату праці виділено 10 487,2 тис. грн, що більше на 2 121,0 тис. грн або на 25,4%. На проведення розрахунків з оплати комунальних послуг та енергоносіїв планується 296,8 тис. гривень.

На утримання обласних центрів соціально-психологічної допомоги, комплексної реабілітації та обслуговування учасників бойових дій, членів їх родин та сімей загиблих, передбачено 9 590,3 тис. грн (+1 987,0 тис. грн або +26,1%). На оплату праці передбачено 6 019,2 тис. грн, що більше на 1 601,8 тис. грн або на 36,3%. На оплату комунальних послуг та енергоносіїв планується 917,5 тис. грн (+307,6 тис. грн або 50,4%). Збільшення обсягу видатків у 2021 році пояснюється плануванням видатків на утримання обласного центру соціальної адаптації, який почав функціонувати з липня 2020 року.

На компенсаційні виплати особам з інвалідністю на бензин, ремонт, техобслуговування автомобілів, мотоциколясок та транспортне обслуговування передбачено 924,1 тис. грн (+39,9 тис. грн або +4,5%), пояснюється збільшенням розміру компенсації у зв'язку із зростанням розмірів прожиткового мінімуму.

Видатки на поховання учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни заплановано в сумі 630,4 тис. грн і будуть здійснюватися з обласного бюджету без передачі трансфертів до місцевих бюджетів.

На надання матеріальної допомоги членам сімей загиблих (померлих) учасників антитерористичної операції, операції Об'єднаних сил, загиблих (пропавших безвісті) військовослужбовців в Афганістані при виконанні інтернаціонального обов'язку (щомісячно по 500 грн кожному члену сім'ї), одноразові виплати (один раз на рік) до Дня Матері, Дня Батька, Дня вдови, Дня захисту дітей, батькам, дружинам і дітям військовослужбовця, які мають статус членів сім'ї загиблого (померлого) ветерана війни, (по 5,0 тис. грн), до Дня пам'яті захисників України, які загинули у боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України (по 5,0 тис. грн пропорційно кожному члену

сім'ї), допомоги на спорудження надгробка на могилі загиблого учасника АТО, ООС (по 20,0 тис. грн) в межах заходів обласної «Програми соціальної підтримки учасників антитерористичної операції, операції Об'єднаних сил, членів їх сімей, а також членів сімей військовослужбовців, загиблих (пропавших безвісти) в Афганістані при виконанні інтернаціонального обов'язку, у Чернігівській області на 2019-2023 роки» передбачається 6 466,0 тис. грн (+1 011,0 тис. грн або +18,5%).

На Програму забезпечення житлом учасників антитерористичної операції, операції Об'єднаних сил та членів їх сімей, внутрішньо переміщених осіб у Чернігівській області на 2020-2022 роки поки що заплановано 100,0 тис. грн для початку реалізації програми.

Видатки спеціального фонду бюджету заплановані у сумі 38 136,0 тис. грн (за рахунок власних надходжень будинків-інтернатів, які розраховані відповідно до Порядку перерахування органами Пенсійного фонду України або структурними підрозділами з питань соціального захисту населення коштів установам, у яких особи перебувають на повному державному утриманні, та їх використання (75% розміру призначеної пенсії), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.03.2017 № 164). З них 36 278,5 тис. грн – видатки споживання, 1 857,5 тис. грн – видатки розвитку.

Службі у справах дітей облдержадміністрації із загального фонду заплановані видатки в сумі 23 257,8 тис. грн, що на 1 750,2 тис. грн більше, ніж у 2020 році (зростання 8,1%).

На утримання трьох центрів соціально-психологічної реабілітації дітей передбачається 22 957,8 тис. грн, що більше очікуваних видатків 2020 року на 1 750,2 тис. грн або на 8,3%, із них, видатки на оплату праці – 13 017,0 тис. грн (зростання – 4,0%), енергоносіїв – 1 417,7 тис. грн (зростання – 4,4%).

На виконання заходів обласної Програми попередження дитячої безпритульності та бездоглядності, розвитку сімейних форм виховання дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, на 2017-2021 роки заплановано 300,0 тис. грн, що на рівні 2020 року.

Департаменту сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації на соціальні програми у галузі сім'ї, жінок, молоді та дітей за загальним фондом передбачається 6 292,1 тис. гривень. Видатки на оздоровлення дітей будуть затверджуватись у процесі виконання бюджету (Обласна програма оздоровлення та відпочинку дітей Чернігівської області на 2021-2025 роки на даний час не затверджена).

Із загальної суми на утримання комунальної установи „Обласний молодіжний центр” передбачається 5 126,3 тис. грн (із них, видатки на оплату праці – 3 185,9 тис. грн), на здійснення заходів на виконання Державної цільової соціальної програми «Молодь України» – 313,6 тис. грн, на заходи державної політики з питань сім'ї – 359,2 тис. грн, на заходи державної політики із забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків та з питань сім'ї – 69,0 тис. грн, на інші заходи молодіжної політики – 424,0 тис. гривень.

Культура

Головними пріоритетами галузі залишаються: збереження, відтворення та примноження духовних і культурних здобутків українського народу, розвиток культурно-мистецького потенціалу, збереження культурної спадщини України, здійснення комплексу заходів, спрямованих на розвиток культурних цінностей регіону, подальший розвиток туристичної галузі області та налагодження міжнародного, міжрегіонального співробітництва у галузі культури і туризму, зміцнення національної єдності, утвердження патріотизму.

На галузь із загального фонду бюджету передбачено спрямувати 176 757,1 тис. грн, що на 15 575,6 тис. грн або на 9,7% більше очікуваних видатків 2020 року. Питома вага захищених статей видатків складає 93,7%, в тому числі з оплати праці та енергоносіїв – 91,5%.

На оплату праці працівникам бюджетних установ культури передбачено 44 840,2 тис. грн, що більше асигнувань 2020 року на 4 464,6 тис. грн, або на 11,1%, на розрахунки за енергоносії – 3 828,1 тис. грн, що на рівні видатків поточного року.

На утримання установ культури, підпорядкованих *Департаменту культури і туризму, національностей та релігій облдержадміністрації*, та проведення заходів культосвітнього характеру в загальному фонді бюджету заплановані видатки в сумі 174 821,5 тис. грн, що на 15 385,0 тис. грн, або на 9,6% більше очікуваних видатків 2020 року.

Із загальної суми видатків театральнo-видовищним підприємствам у загальному фонді бюджету, передбачається 98 732,7 тис. грн, що на 9 412,8 тис. грн або на 10,5% більше очікуваних видатків 2020 року. Разом з тим мистецьким установам необхідно продовжувати працювати над упорядкуванням штатної чисельності працівників, виходячи з рівня завантаженості артистичного персоналу, зокрема в умовах карантинних обмежень.

Із загальної суми видатків Департаменту культури і туризму, національностей та релігій облдержадміністрації на проведення централізованих заходів та на виконання обласної цільової програми розвитку туризму в Чернігівській області передбачено 1 926,0 тис. грн, що на рівні цього року.

На утримання обласної наукової медичної бібліотеки *управлінню охорони здоров'я облдержадміністрації* планується 1 935,6 тис. грн, що більше очікуваних видатків 2020 року на 190,6 тис. грн або на 10,9 %, видатки на оплату праці становлять 1 440,0 тис. грн, які зростають на 15,2%.

Видатки спеціального фонду бюджету в цілому по галузі складають 1 802,4 тис. грн, із яких 1 158,6 тис. грн – видатки споживання, 643,8 тис. грн – видатки розвитку, в тому числі 490,8 тис. грн – за рахунок передачі коштів із загального фонду до бюджету розвитку, а саме: на поповнення бібліотечних фондів обласних бібліотек на суму 350,0 тис. грн, придбання музейних експонатів та меблів для обласного історичного музею ім. В.В. Тарновського – 30,0 тис. грн, протипожежних дверей для обласного художнього музею – 25,5 тис. грн, металопластикових дверей для обласного центру народної творчості – 85,3 тис. гривень.

Засоби масової інформації

На підтримку засобів масової інформації *Департаменту інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації* в бюджеті передбачено 1 846,7 тис. грн, що на 216,9 тис. грн або на 13,3% більше очікуваних видатків 2020 року. Ці видатки заплановані на утримання комунального закладу «Чернігівський обласний пошуковий науково-редакційний центр». Із загального обсягу асигнувань видатки на оплату праці складають 1 216,6 тис. грн (зростання 16,3%).

Фізична культура і спорт

Головними пріоритетами галузі є: всебічне фізичне виховання та становлення здорової нації, створення умов для залучення широких верств населення до масового спорту, сприяння розвитку олімпійського, паралімпійського та дефлімпійського спорту, розвитку дитячо-юнацьких спортивних закладів.

На фізичну культуру і спорт всього планується спрямувати 67 577,2 тис. гривень. Із загального фонду бюджету передбачено 66 439,2 тис. грн (більше очікуваних видатків 2020 року на 13 746,4 тис. грн, або на 26,1%). Питома вага захищених статей – 81,4% (видатки на заробітну плату та оплату енергоносіїв).

Видатки на оплату праці передбачені в сумі 38 517,0 тис. грн, що більше 2020 року на 5 777,5 тис. грн (+17,6%), на оплату комунальних послуг та енергоносіїв видатки становлять 1 767,1 тис. грн, що на 251,5 тис. грн менше очікуваних видатків 2020 року (-12,5%).

За спеціальним фондом бюджету на галузь заплановані видатки в сумі 1 138,0 тис. грн, із них за рахунок власних надходжень установ – 433,0 тис. грн, в тому числі видатки споживання – 423,0 тис. грн та видатки розвитку – 10,0 тис. грн (на покращення матеріально-технічної бази спортивних закладів). За рахунок коштів, що передаються із загального фонду до спеціального фонду бюджету, передбачено 705,0 тис. грн (з них: 110,0 тис. грн – на придбання пістолетів пневматичних для ДЮСШ з олімпійських видів, 200,0 тис. грн – гвинтівок МК біатлонних Аншус та 120,0 тис. грн – лижороллерів (12 пар) для ДЮСШ з зимових видів, 275,0 тис. грн – пістолетів та гвинтівки для ШВСМ).

На утримання установ та проведення заходів із фізичної культури і спорту *Департаменту сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації* заплановано по загальному фонду бюджету 49 069,4 тис. грн та 705,0 тис. грн – по спеціальному фонду (бюджету розвитку) обласного бюджету.

Із загального фонду на утримання шкіл вищої спортивної майстерності спрямовується 13 048,5 тис. грн, що на 1 981,6 тис. грн або на 17,9% більше 2020 року та із спеціального фонду – 275,0 тис. гривень.

На здійснення фізкультурно-спортивної та реабілітаційної роботи серед інвалідів із загального фонду заплановано 9 862,6 тис. грн, що на 3 497,9 тис. грн або на 55% більше 2020 року.

На фінансову підтримку на утримання обласних організацій фізкультурно-спортивної спрямованості – 1 751,7 тис. гривень (у тому числі Чернігівського обласного осередку НОК – 507,1 тис. грн, Чернігівських обласних організацій

фізкультурно-спортивних товариств «Динамо», «Спартак», «Україна» та «Колос» – 1 244,6 тис. грн), що на 289,9 тис. грн або на 19,8% більше 2020 року.

На фінансову підтримку обласних організацій фізкультурно-спортивної спрямованості для проведення навчально-тренувальної та спортивної роботи – 441,7 тис. гривень (у тому числі Чернігівського обласного осередку НОК – 240,0 тис. грн, Чернігівських обласних організацій фізкультурно-спортивних товариств «Динамо», «Спартак», «Україна» та «Колос» – 201,7 тис. грн), що на 160,0 тис. грн або на 26,6% менше 2020 року.

На утримання штатної спортивної команди резервного спорту з олімпійських видів спорту Чернігівської області в сумі 1 330,0 тис. грн, що на 64,5 тис. грн або на 4,6% менше 2020 року.

На проведення навчально-тренувальних зборів і змагань з олімпійських і неолімпійських видів спорту – 1 252,5 тис. грн, що на 1 000,0 тис. грн або на 44,4% менше 2020 року, на забезпечення діяльності обласного центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» та проведення фізкультурно-масових заходів серед населення області спрямовується 1 427,6 тис. грн, що на 236,3 тис. грн або на 19,8% більше 2020 року.

На утримання та фінансову підтримку дитячо-юнацьких спортивних шкіл із загального фонду передбачено 20 384,8 тис. грн, що на 7 258,6 тис. грн або на 57,2% більше 2020 року, зі спеціального фонду бюджету (бюджету розвитку) – 430,0 тис. гривень.

На утримання дитячо-юнацьких спортивних шкіл, що підпорядковуються *управлінню освіти і науки облдержадміністрації*, передбачено 17 802,8 тис. грн, в тому числі 17 369,8 тис. грн – по загальному фонду бюджету, що на 2 336,9 тис. грн (+15,5%) більше 2020 року, та 433,0 тис. грн – по спеціальному фонду (власні надходження бюджетних установ).

Будівництво та регіональний розвиток

Видатки на будівництво та регіональний розвиток передбачаються в загальній сумі 11 051,4 тис. гривень.

Зокрема *обласній раді* для проведення капітального ремонту будівлі комунальної власності, в тому числі на проектно-кошторисну документацію, за адресою: м. Чернігів, проспект Миру, 116 А, де розміщується Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації, ряд установ соціального захисту тощо, передбачаються видатки спеціального фонду бюджету в сумі 1 580,0 тис. грн за рахунок надходжень від приватизації комунального майна.

Департаменту соціального захисту населення облдержадміністрації для проведення термінових капітальних ремонтів інтернатних закладів передбачаються видатки спеціального фонду за рахунок надходжень до бюджету розвитку від відчуження майна комунальної власності в сумі 6 470,0 тис. гривень.

Планується завершення ремонту житлових кімнат та коридору 3-го поверху блоку «Б» Козелецького геріатричного пансіонату (5 390,0 тис. грн), даху харчоблоку Червоненського психоневрологічного інтернату (1 080,0 тис. грн), який має незадовільний стан тощо.

Управлінню містобудування та архітектури облдержадміністрації на фінансування заходів програми реставрації пам'яток архітектури національного значення на території Чернігівської області на 2020-2022 роки плануються видатки в сумі 450,0 тис. гривень для розроблення науково-проектної документації та проходження експертизи проекту «Реставрація пам'ятки архітектури національного значення – Георгіївська церква, охоронний № 1789, в смт Седнів Чернігівського району Чернігівської області».

Департаменту сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації передбачені асигнування в сумі 1 498,0 тис. грн на другу чергу капітального ремонту спального будиночку № 8 дитячого оздоровчого закладу «Дивосвіт» для відновлення експлуатації після відміни карантину.

Департаменту культури і туризму, національностей та релігій облдержадміністрації передбачені асигнування в сумі 1 053,4 тис. грн на капремонт Менського зоопарку загальнодержавного значення, у тому числі: капітальний ремонт зовнішніх мереж водогону (44,5 м) – 222,2 тис. грн, капітальний ремонт огорожі центрального входу із завершенням доріжок та установкою паркових бордюрів (305 м кв.) – 831,2 тис. гривень.

Транспорт та транспортна інфраструктура, дорожнє господарство

На фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, а також вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам передбачені видатки в сумі 769 035,3 тис. грн, що менше затвердженого обсягу субвенції 2020 року на 29 892,4 тис. грн або на 3,7%.

Перелік доріг затверджується розпорядженням голови обласної державної адміністрації з врахуванням пропозицій, місцевих органів влади та згідно зі статтею 103¹ Бюджетного кодексу України, зокрема зі спрямуванням не більше 20,0% обсягу субвенції на будівництво, реконструкцію, ремонт і утримання вулиць і доріг комунальної власності в населених пунктах.

Сільське і лісове господарство, рибне господарство та мисливство

Фінансування заходів програми фінансової підтримки органічного виробництва в Чернігівській області на 2016-2021 роки плануються в сумі 200,0 тис. гривень.

На здійснення заходів із землеустрою за рахунок спеціального фонду обласного бюджету передбачені видатки в сумі 105,0 тис. грн, що відповідає обсягу прогнозних надходжень до обласного бюджету коштів від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва.

Інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю

На виконання Програми відзначення державних та професійних свят, ювілейних дат, заохочення за заслуги перед Чернігівською областю, здійснення представницьких та інших заходів на 2018-2022 роки *обласній раді* передбачені видатки в сумі 91,0 тис. грн (членські внески до асоціацій органів місцевого самоврядування), що на рівні 2020 року.

Видатки на виконання обласної програми розвитку малого і середнього підприємництва на 2021 рік по загальному фонду передбачені в обсязі 3 500,0 тис. грн (2 200,0 тис. грн – у 2020 році), в тому числі до програми внесені заходи підтримки Агенції регіонального розвитку Чернігівської області в сумі 1 200,0 тис. гривень.

Охорона навколишнього природного середовища

На збереження природно-заповідного фонду (утримання комунальних закладів): «Регіональний ландшафтний парк «Ялівщина» та «Регіональний ландшафтний парк «Міжрічинський» заплановані асигнування у сумі 1 891,0 тис. грн, у тому числі на оплату праці з нарахуваннями – 1 550,0 тис. грн, що більше очікуваних видатків 2020 року на 189,1 тис. гривень.

На фінансування заходів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища зі спеціального фонду обласного бюджету передбачені видатки у сумі 11 513,5 тис. грн, що відповідає обсягу прогнозних надходжень екологічного податку та грошових стягнень за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища в результаті господарської діяльності, та очікуваних доходів 2021 року. У порівнянні із затвердженими призначеннями 2020 року доходи зменшуються на 3 542,3 тис. грн у зв'язку з впровадженням підприємствами та установами енергозберігаючих технологій, які, в свою чергу, призводять до зменшення загальної суми нарахувань екологічного податку та однією з основних причин зниження надходжень екологічного податку є зміна співвідношення частини використаного вугілля та природного газу одним із найбільших платників КЕП - «Чернігівська ТЕЦ» ТОВ ФІРМИ «Технова».

Проект окремого рішення про затвердження Переліку видатків обласного природоохоронного фонду готує Департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації за узгодженням з робочою групою при обласній раді.

Планування природоохоронних заходів здійснюється згідно з Положенням про обласний фонд охорони навколишнього природного середовища Чернігівської області, затвердженим рішенням обласної ради від 18.09.2014 (зі змінами), робочою групою при обласній раді. Проект рішення про затвердження Переліку видатків обласного природоохоронного фонду готує Департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації і подає на розгляд постійним комісіям обласної ради та затверджується на пленарному засіданні обласної ради.

Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру

На заходи з організації рятування на водах (утримання обласної рятувально-водолазної служби) передбачено 5 460,0 тис. грн, у тому числі на оплату праці з нарахуваннями – 4 905,0 тис. грн що більше очікуваних видатків 2020 року на 331,3 тис. грн або на 6,0%, в тому числі по оплаті праці з нарахуваннями на 526,5 тис. грн або 10,7%.

Резервний фонд

Відповідно до статті 24 Бюджетного кодексу України для фінансування заходів з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного, природного,

соціально-політичного характеру та заходів, пов'язаних із запобіганням виникненню надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, а також інших заходів, що не мають постійного характеру і не можуть бути передбачені під час складання проєкту обласного бюджету, заплановані кошти резервного фонду обласного бюджету в сумі 500,0 тис. грн, що на рівні 2020 року.

Кредитування

Для надання пільгового кредиту індивідуальним сільським забудовникам відповідно до обласної програми підтримки індивідуального житлового будівництва та розвитку особистого селянського господарства «Власний дім» передбачається спрямувати 6 500,0 тис. грн, в тому числі 3 000,0 тис. грн – за рахунок загального фонду та 3 500,0 тис. грн – за рахунок спеціального фонду обласного бюджету (очікуване виконання 2020 року: загальний фонд – 3 000,0 тис. грн, спеціальний фонд – 2 500,0 тис. грн).

Кошти на кредитування молодіжного житлового будівництва не передбачаються у зв'язку з відсутністю відповідної регіональної програми на 2021 рік.

Міжбюджетні відносини

Відповідно до статті 77 Бюджетного кодексу України відповідні місцеві ради при затвердженні місцевих бюджетів мають врахувати обсяги міжбюджетних трансфертів та інші положення, затверджені Верховною Радою України при прийнятті проєкту закону про Державний бюджет України у другому читанні.

У двотижневий строк з дня офіційного опублікування закону про Державний бюджет України відповідна місцева рада приводить обсяги міжбюджетних трансфертів у відповідність із законом про Державний бюджет України.

Обсяг базової дотації з державного бюджету передбачений обласному бюджету в сумі 63 955,3 тис. грн (більше 2020 року на 4 415,4 тис. грн або на 7,4%).

У проєкті Закону України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» обласному бюджету передбачена додаткова дотація з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я в сумі 249 705,9 тис. грн, що менше на 4 162,7 тис. грн або на 1,6% плану поточного року.

Згідно з проєктом Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України» 50% додаткової дотації з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я буде розподілятися за підсумками виконання бюджету у I півріччі 2021 року.

Особливості спрямування субвенцій з державного бюджету:

- за рахунок коштів освітньої субвенції на оплату праці з нарахуваннями педагогічних працівників інклюзивно-ресурсних центрів та педагогічних працівників приватних шкіл передбачено 25 368,5 тис. грн, що більше 2020 року

на 11 835,8 тис. грн або на 87,5% (субвенція буде розподілена в подальшому відповідно до пропозицій Управління освіти і науки облдержадміністрації);

- на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету заплановано в сумі 10 198,7 тис. грн, що менше 2020 року на 333,7 тис. грн або на 3,2% (субвенція буде розподілена в подальшому відповідно до пропозицій Управління освіти і науки облдержадміністрації);

- на проєктні, будівельно-ремонтні роботи, придбання житла та приміщень для розвитку сімейних та інших форм виховання, наближених до сімейних, та забезпечення житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа передбачені видатки у сумі 31 009,3 тис. грн, що на 3 192,5 тис. грн менше в порівнянні з очікуваним виконанням 2020 року (розподіл між місцевими бюджетами буде проведено відповідно до затвердженого порядку);

- за рахунок субвенції з державного бюджету на здійснення підтримки окремих закладів та заходів у системі охорони здоров'я передбачено бюджетам області цільові кошти на забезпечення у I півріччі 2021 року хворих на цукровий діабет інсуліном та нецукровий діабет десмопресином у сумі 23 988,0 тис. грн (які за пропозицією Управління охорони здоров'я облдержадміністрації у повному обсязі розподілені між місцевими бюджетами пропорційно до кількості хворих, які зареєстровані на відповідних територіях);

- на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах затверджено 769 035,3 тис. грн, що менше очікуваних видатків 2020 року на 29 892,4 тис. грн або на 3,7% (перелік об'єктів затверджується розпорядженням голови обласної державної адміністрації з урахуванням пропозицій, наданих місцевими органами виконавчої влади та згідно зі статтею 103¹ Бюджетного кодексу України, зокрема зі спрямуванням не більше 20% обсягу субвенції на будівництво, реконструкцію, ремонт і утримання вулиць і доріг комунальної власності в населених пунктах, головний розпорядник - Управління капітального будівництва Чернігівської обласної державної адміністрації).

Обсяг іншої субвенції з обласного бюджету іншим місцевим бюджетам області складає 3 022,3 тис. грн – пільгове медичне обслуговування осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи (розподіл між місцевими бюджетами здійснено з урахуванням загальної чисельності осіб, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи, які мають на це право відповідно до діючого законодавства).

Директор Департаменту
фінансів облдержадміністрації

Валерій ДУДКО